

Štovski ŽELEZAR

Leto XXII

1983

MAREC

Št. 5

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

Slovenske železarne v letošnjem letu načrtujejo nekoliko večjo proizvodnjo, kljub nenehnemu strahu pred slabo oskrbo

V treh slovenskih železarnah bodo izdelali 846 tisoč ton jekla in nekaj manj kot 800 tisoč ton izdelkov iz jekla – V izvoz petina proizvodnje – Zastale naložbe zaradi pomanjkanja denarja – Uvozna odvisnost črne metalurgije

Slovenske železarne (torej železarne Jesenice, Ravne in Štore ter predelovalci Plamen, Tovil, Veriga in Žična) z lanskim poslovnim letom ne morejo biti preveč zadovoljne. V letošnjem letu so nekoliko bolj vedrega duha, saj menijo da se (enkratne?) lanske težave ne bodo več ponovile in optimistično načrtujejo proizvodnjo jekla 846,580 ton (tabela 1). Ker jekla na domačem trgu manjka, je prav, če številko natanko tako zapišemo.

Seveda je vedrine precej manj, ko načrte primerjamo z že doseženim: lanska proizvodnja gotovih izdelkov (771 tisoč ton) je za 25 tisoč ton manjša od dosežene v letu 1981. Prav gotovo je to posledica slabše oskrbljenosti in pomanjkanja, zlasti polizdelkov, tako da načrti ponujajo v letošnjem letu komajda tolikšno proizvodnjo, kot je pred dvema letoma že bila, kar pomeni, da plan ne sledi sprejetim izhodiščem, da bi se proizvodnja večala za svoj odstotek ali dva letno. Planerji se niso »upali« že letos v načrte proizvodnje gotovih izdelkov zapisati številke večje od 800 tisoč ton, pa čeprav bi ob zadostni oskrbi s surovinami z obstoječimi zmogljivostmi to številko morali preseči. Zapisali so 794.253 ton, ali 3 odstotke več kot leto poprej.

Delovna organizacija	Izdelek	1982	1983	Indeks 83/82
Železarna Jesenice	grodelj	162.310	180.000	111
Štore	grodelj	45.284	48.000	106
SKUPAJ	grodelj	207.594	228.000	110
Jesenice	jeklo	471.313	490.000	104
Ravne	jeklo	206.200	225.000	109
Štore	jeklo	117.846	131.580	112
SKUPAJ	jeklo	795.359	846.580	106

Med železarnami nekaj več povečanja proizvodnje gotovih izdelkov načrtuje železarna Jesenice, med predelovalci pa Tovil in zlasti Žična. Delovne organizacije sozda si prizadevajo izboljšati asortiment izdelkov in tehnologijo. Zato so letos dali večji poudarek raziskovalnemu delu (vlaganja 160 milijonov din). Za letos so v Metalurškem inštitutu sprejeli že 55 nalog, kar je tri četrtine raziskovalnih nalog v letošnjem letu. V jeklarstvu bodo poudarek dali predvsem razvoju in preizkušanju računalniškega vodenja procesov, uvajanju ponovne metalurgije, vakuumski oksidaciji nerjavnega jekla itn. Metalurški inštitut pa bo sodeloval tudi pri osvajanju in proizvodnji novih konstrukcijskih, orodnih in specialnih jekel. Pomembne so še raziskave s področja predelave jekla, kemije, livarske in toplotne tehnike.

● Rudarsko metalurški kombinat Zenica bo v letošnjem letu izdelal 200 tisoč ton jekla več kot lani. Prvič od obstoja bo dosegel proizvodnjo milijon in 800 tisoč ton, kar pa še vedno pomeni dvesto tisoč ton manj, kot bi dovoljevale zmogljivosti (ob redni oskrbi s surovinami, repromateriali in energijo).

V slovenskih železarnah seveda nameravajo prodati vse, kar izdelajo, saj je povpraševanje večje od ponudbe. Jeseniška železarna je lani doma prodala 347.881 ton izdelkov, izvozila pa 67.088 ton. Letos bo domačemu trgu ponudila 351.680 ton, tujemu pa 75.060 ton, kar je 17,6 odstotka proizvodnje. Skupaj torej letos 426.740 ton (lani 414.969 ton). Železarna Ravne je lani prodala skupaj 141.806 ton izdelkov, od tega je 34.068 ton izvozila. Letos bo domačemu trgu ponudila nekaj manj (102.938 ton), izvozila pa bo 38.694 ton izdelkov. Železarna Štore je lani doma prodala 143.552 ton blaga, izvozila pa 35.727 ton. Letos bo doma prodala le 140.105

ton, izvozila pa 39.158 ton. Skupaj bodo slovenske železarne prodale doma 599.171 ton blaga, izvozile pa 152.912 ton, kar je 20,5 odstotka proizvodnje. Predelovalci bodo doma prodali 30.022 ton izdelkov, v tujini pa 16.596 ton ali 35,6 odstotka proizvodnje. Sozd Slovenske železarne torej načrtuje, da bo prodaje za izvoz 21,3 odstotka.

Ponudba blaga po asortimentu se v letošnjem letu ne bo bistveno spremenila. Največji del proizvodnje predstavljajo valjano paličasto jeklo (188 tisoč ton), hladno valjani trakovi in hladno valjana pločevina (121 tisoč ton), debela pločevina (85 tisoč ton), nekaj manj bo tanke pločevine (61 tisoč ton), vlečenega, luščenega in brušenega jekla (47 tisoč ton) itn. Skupaj 83 odstotkov proizvodnje slovenskih železarn predstavljajo izdelki črne metalurgije, 14 odstotkov je kovinske predelave in le 3 odstotki strojegradnje, delov za prometna sredstva in izdelkov iz šamota.

(Nadaljevanje na 2. strani)

NOVA PRIDOBITEV

Z IZGRADNJO TERMINALA NOVA PRIDOBITEV ZA TOZD ELEKTROPLAVŽ IN AGLOMERACIJO

V začetku decembra lanskega leta je bila zgrajena razkladalna rampa v rudnem dvoru aglomeracije za razkladanje surovin in ostalega materiala. Za potrebe aglomeracije za proizvodnjo aglo-

merata in za proizvodnjo grodlja na TH peči potrebujemo letno okrog 110 tisoč ton železovih rud, apnenca, kremena, koksa in ostalega materiala. Ves ta material smo do zgraditve terminala razkladali direktno z gradilci žerjavov, in sicer iz navadnih prispelih vagonov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Praznjenje vagonov tipa Fads-z na terminalu (foto Arzenšek)

Praznjenje terminala z grablci in prenos v bunkerje (foto Arzenšek)

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za petino večji izvoz

V sozdu Slovenske železarnе načrtujejo, da bodo v letošnjem letu doma prodali za 35,7 milijarde din in izvozili za 8,3 milijarde din. Prodaja naj bi se torej vrednostno povečala za 36 odstotkov. Lani so namreč prodali za 32,3 milijarde din, letos pa naj bi iztržili 44 milijard din.

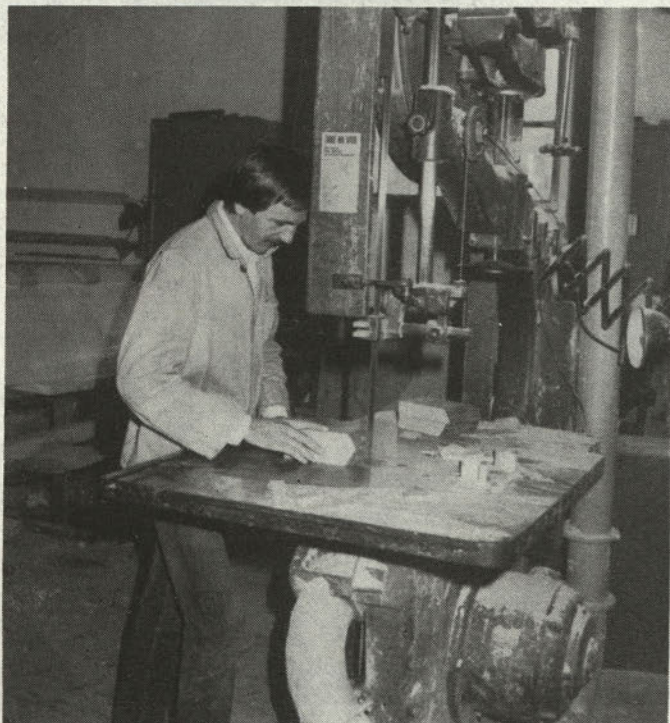
Slovenske železarnе (in ne samo slovenske) so prisiljene izvažati, saj potrebujejo devize za uvoz repromaterialov, opreme in polizdelkov. Seveda pa na tujem dosegajo slabše cene kot doma. Delež količinskega izvoza je 21,3 odstotka, delež vrednostnega pa okoli 19 odstotkov. Pri tem pa gre upoštevati, da izvozna vrednost upošteva tečaj dolarja 70 din, zaradi česar je vrednost izvoza verjetno nekaj precejšnja v primerjavi z domačo prodajo. Preprosteje: v izvozu dosegajo za 20 do 30 odstotkov nižje prodajne cene kot na domačem trgu.

Železarna Jesenice je s prodajo svojih izdelkov lani na tujem iztržila 30,8 milijona dolarjev, letos pa načrtuje, da jih bo 41,5. Železarna Ravne je lani iztržila 34 milijonov dolarjev, letos naj bi 5,8 milijona dolarjev več. Železarna Štore je na tuji (zvečine konvertibilni) trg prodala za 20 milijonov dolarjev blaga, letos naj bi dobila nekaj manj (19,6 milijona dolarjev). Delovne organizacije so zdaj skupaj načrtujejo za 114,5 milijona dolarjev izvoza ali 19 odstotkov več kot lani. Konvertibilni izvoz naj bi se povečal za 20 odstotkov, ali na 70 milijonov dolarjev. V vseh omenjenih primerih gre za prikazovanje vrednosti neposrednega izvoza iz železarn oziroma predelovalnih delovnih organizacij sozda Slovenske železarnе.

Tabela 2: Izvoz v sozdu ZŠ

Delovna organizacija	Leto	izvoz	konvert.	%	kliring	%
Železarna Štore	1982	67.087	53.102	68	13.985	32
	1983	75.060	53.260	71	21.800	29
Železarna Ravne	1982	34.068	30.569	90	3.499	10
	1983	38.694	35.244	89	3.450	11
Železarna Štore	1982	35.727	32.952	92	2.775	8
	1983	39.158	38.387	98	771	2
Skupaj železarnе	1982	136.883	116.623	85	20.259	15
	1983	152.912	126.891	83	26.021	17
Plamen	1982	3.375	1.173	35	2.202	65
	1983	1.920	1.370	71	550	29
Tovil	1982	80	80	100	—	—
	1983	155	155	100	—	—
Veriga	1982	3.022	2.114	70	908	30
	1983	4.521	2.742	61	1.779	39
Žična	1982	1.166	7	1	1.159	99
	1983	10.000	—	—	10.000	100
Skupaj sozd SŽ	1982	144.526	119.997	83	24.528	17
	1983	169.508	131.158	77	38.350	23

Nabava surovin in energije bo v letošnjem letu še naprej precej kritična, zlasti še oskrba iz uvoza. Slovenske železarnе potrebujejo 367.500 ton železove rude, delno jo bodo dobile iz RMK Zenica, delno iz uvoza (Alžirija, Peru). Lastna proizvodnja belega surovega železa (180 tisoč ton) ne zadošča, pričakujejo, da ga bodo 33.500 ton dobili iz RMK Zenica, 15.500 ton iz Bolgarije. Jekleni odpadki so tudi med deficitarnimi surovinami: slovenske železarnе potrebujejo 702.500 ton odpadkov, iz uvoza 242,6 tisoč ton. Le majhen delež bo mogoče kupiti na klirinškem trgu (SZ), večji del bodo za konvertibilne devize kupili na zahodnih in vzhodnih trgih. Grafitne elektrode (3.480 ton) bo treba uvoziti iz Japonske, cena je kar ugodna. Ferozlitine bodo zvečine dobili iz domačih virov. Vprašljiva je oskrba niklja iz

V modelni mizarni (foto Arzenšek)

SZ. Oskrba s toplovaljanimi trakovi in gredicami je predvidena iz vzhodnih dežel. Okoli 20,7 tisoč ton pa naj bi polizdelkov Jesenicam dobavile RMK Zenica.

Oskrba z domačimi ognjevarnimi materiali je kritična, saj je vezana za druževanje deviz. Da bi dosegli načrtovano proizvodnjo, bodo v slovenskih železarnah pokurili 65.138 ton mazuta, porabili pa 831,202 MWH električne energije in 161.429.000 Nm³ zemeljskega plina. Za uvoz manjkajočega potrebujejo v železarnah skupaj 127,3 milijona dolarjev. Lani so po prvih ocenah delovnih organizacij uvozili za 73,7 milijona dolarjev, prijavljeni fizični uvoz v Narodni banki pa je bil 82,6 milijona dolarjev, naknadno usklajeni uvoz s konvertibilnega trga pa 94,5 milijona dolarjev.

Tudi letošnja zunanjetrgovinska bilanca je seveda še vprašljiva, Pogoji gospodarjenja in zunanjetrgovinskega poslovanja v celoti še niso znani, še manj pa je znano, kako bo mogoče uvozne načrte usklajevati. Zato le izpišimo obe številki: ob planiranem izvozu 114 milijonov dolarjev načrtujejo v železarnah 127 milijonov dolarjev uvoza, ob načrtovanem konvertibilnem izvozu 70 milijonov dolarjev, pa uvoz za 89 milijonov dolarjev.

Okrnjene (zamujene) naložbe

Osemnajst tisoč slovenskih železarjev pa pestijo še druge težave. Za letošnje leto so načrtovali za 5,7 milijard din naložb. Številka sama pove, da je plan investicij oziroma njegova uresničitev še povsem odprta. Predlog bo lahko realen šele, ko bodo usklajali rebalansirane srednjeročne planske dogovore. Že zdaj pa je jasno, da bo plan doživel korenite spremembe, saj je denarja za naložbe precej manj, kot bi si želeli in potrebovali. Samo prednostne naložbe v jeklarne in valjarne pressegajo 3 milijarde din (od tega 2,4 milijarde za jeseniško jeklarstvo). Četrtna investicijskega zneska je namenjena za gradbeno dela, dobra polovica za opremo, petino pa poberejo prispevki in drugi stroški. Prav zato so se v železarnah lotili podpisovanja samoupravnih sporazumov s porabniki jekla in načrtujejo, da bodo podpisali na jugoslovanskem trgu kar 168 takšnih sporazumov in zbrali tretjino potrebnega denarja za naložbe v sozdu Slovenske železarnе, oziroma 4,4 milijarde din. Če bi naložbe uresničili, bi iz slovenskih železarn leta 1985 lahko dobili 930 tisoč ton surovega jekla, nekaj pozneje pa še 100 tisoč ton več.

Ob načrtovani prodaji okoli 800 tisoč ton jeklarskih izdelkov bodo iztržili 65 milijard din celotnega prihodka, povprečno bodo za tono izdelkov dobili 55 tisoč din. V letu 1982 je celotni prihodek znašal 50 milijard din (zunanja prodaja 33 milijard, letos 45). Povprečna cena tone izdelkov je bila lani 42 tisoč din. Družbeni proizvod v letu 1982 je bil po oceni 12 do 13 milijard, od tega 3 milijarde amortizacija in 10 dohodka. V letošnjem letu načrtujejo 11,7 milijarde din dohodka (6,9 milijarde din čistega dohodka in 4,8 milijarde din obveznosti iz dohodka). Čisti dohodek pa sestoji iz 5,1 milijarde din za osebne dohodke, 715 milijonov sklada skupne porabe in ene milijarde za rezervni in poslovni sklad. Številke so prepričljive.

● **Železarna Smederevo bo letos izdelala 677 tisoč ton gotovih izdelkov (lani 525 tisoč ton).** Spoznali pa so, da srednjeročnega razvojnega programa (z zmogljivostjo 1,65 milijona ton) ne bodo dosegli in zdaj načrtujejo gradnjo zmogljivosti, ki bi leta 1985, po več kot dvajsetih letih gradnje, dovoljevale proizvodnjo 1,2 milijona ton jekla. Posojila za gradnjo železarnе, ki traja že 18 let, so že dospela, letos morajo za odplačilo obresti plačati 4,5 milijarde din, kar je dve tretjini načrtovanega dohodka. Ob skupnem dohodku 25 milijard din in dohodku sedem milijard seveda ne bo mogoče pokriti vseh starih in novih dolgov in obveznosti v letošnjem letu.

IVAN VIDIC

Delo 17. 2. 1983

NOVA PRIDOBITEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kot že rečeno, so zaradi razmeroma velike količine prispellega materiala in na drugi strani zaradi majhne kapacitete razkladalnih naprav nastajale stojnine vagonov. Le-te so bile zelo pogosto in stroški teh stojnin so direktno bremenili proizvodnjo. Zaradi zastarelega načina razkladanja vagonov so se le-ti pogosto poškodovali in sicer zaradi teže grabilca 6,5 ton, ki je vse lesene dele vsaj delno poškodoval. Tako se je tudi ta del stroškov pridružil prejšnjim in skupno sta bremenila stroške proizvodnje, za katere se na vsakem koraku borimo za znižanje. Navedeni postavki in naše neažurno oziroma nepravočasno vračanje vagonov železnici je narekovalo izgradnjo razkladalne rampe. Tako smo se za izgradnjo te naprave dogovarjali tudi s predstavniki železnice z ozirom na razpoložljive in ustrezne vagone za takšno razkladanje. Tudi železnica je bila močno zainteresirana za izgradnjo terminala zato, ker ima vedno več ustreznih vagonov na razpolago. Števila teh vagonov, ki se imenujejo Fads-z vagoni, še železnica nima v zadostni meri, vendar njih število narašča.

Bistvo zgrajene naprave oz. terminala je v tem, da se lahko iz Fads-z vago-

nov vrši razkladanje materiala samodejno, s prostim padom. To se pravi, da material pada iz vagonov na principu težnosti, skozi stranske lopute vagonov, ki se odpirajo in zapirajo s pomočjo komprimiranega zraka. Takoj ko so vagoni izpraznjeni in odpeljani, lahko žerjav z grabilcem prenaša material na ustrezno mesto v rudnem dvoru. Kako poteka izpraznjevanje vagonov in prenašanje materiala, je razvidno iz priloženih slik. Torej s tem, da smo zgradili to napravo, smo v stanju iz ustreznih vagonov povečati količino razloženega materiala na dan od prejšnjega načina za 200 %. Na primer, da smo s prejšnjim načinom razložili 1.200 ton rude na dan, jo lahko sedaj 3.600 ton. Sicer lahko celotna količina razloženega materiala variira glede na zasedenost žerjava, ki mora večkrat vršiti še ostala dela za nemoteno proizvodnjo aglomeracije in TH peči. Količina zavisí še od tega, ali se material razklada pod eno ali pod obema žerjavima progama.

Glede izdelave oz. gradnje terminala ni kaj dodati, ker priložene slike nazorno prikazujejo vse, kar je potrebno, da si človek lahko predstavlja, kako poteka delo. Pri pripravljanju potrebne do-

(Nadaljevanje na 3. strani)

NAŠE GOSPODARJENJE V 1982

Pri vrednotenju računovodskih podatkov o uspehih našega dela in poslovanja v preteklem letu ne moremo uporabiti samo enega merila. Razen tega je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da se dajo isti rezultati oz. številke pojasnjevati iz različnih zornih kotov. Ob tem je možno dajati včasih večji poudarek absolutnim številkam ali pa relativnim, kar ima za posledico ustvarjanje manj primernih mnenj.

Pri oceni rezultatov poslovanja nikakor ne moremo mimo vseh tistih zunanjih vplivnih činiteljev, ki so se odrazili v naših pogojih gospodarjenja. Predvsem lahko uvrščamo mednje na prvo mesto izredno zapleteno in težko devizno situacijo, omejitve na področju razvoja oz. investicij, težave pri oskrbi z vložkom oz. repromaterialom, rastočimi stroški poslovanja, med njimi izrazito obresti, in še kaj. Po drugi strani so se v močnejši meri povečale tudi naše prodajne cene, v pretežnem delu naše proizvodnje tudi nad splošno inflacijsko stopnjo, kar je pozitivno vplivalo na naše rezultate.

Osnova za dosežene rezultate ostaja proizvodnja, ki je kljub motilnim in omejevalnim faktorjem dosegla v povprečju zadovoljiv nivo. Brez dosežene proizvodnje bi tudi druge akcije ostale brez podlage. Tako pa lahko razpravljamo o sledečih rezultatih DO:

v 000 din

OPIS	Planirano 1982	Doseženo 1982	IND.	Doseženo 1981	IND.
Celotni prih.	11.275.215	10.993.578	97,5	8.352.457	131,6
– od tega izvoz	1.071.694	944.352	88,1	630.670	149,7
Porabljena sred.	9.262.549	8.566.196	92,5	6.709.593	127,7
– od tega minim.					
amortizacija	391.715	300.221	76,6	215.874	139,1
Skup. dohodek	2.012.665	2.427.381	120,6	1.642.863	147,7
Dohodek	2.005.781	2.375.403	118,4	1.636.813	145,1
Obveznosti iz doh.	896.944	1.189.992	132,6	765.833	155,4
Čisti dohodek	1.108.836	1.185.411	106,9	870.979	136,1
Osební dohodki	844.170	885.986	104,9	693.277	127,8
Stanovanjska sredstva	70.227	55.424	78,9	52.541	105,5
Skupna poraba	42.573	44.782	105,1	39.413	113,6
Sredstva rezerv	44.261	53.236	120,2	29.029	183,3
Poslovni sklad	140.412	215.275	153,3	99.846	215,6
Izguba	–	98.220	–	53.136	184,8

Skušajmo nekatere od teh zbirnih elementov dodatno pojasniti:

1. Porast celotnega prihodka je sicer v okvirih splošnega porasta cen, vendar iz strukture ugotavljamo, da v najnižji stopnji pri prodaji izdelkov izven podjetja, medtem ko je v porastu predvsem prodaja med TOZD in drugi prihodki. Takšna gibanja kažejo na to, da izvirni prihodki DO upadajo, če pa k temu prištejemo še rast prodajnih cen nad inflacijsko stopnjo, lahko zaključimo, da se bo bodoča usmeritev naših aktivnosti morala poudarjeno ukvarjati s količinsko in kvaliteto proizvodnje. Naj ob tem še pripomnim, da smo skoraj vso prodano blago dobili tudi plačano.

2. Porabljena sredstva so po daljšem času porastla manj kot pa celotni prihodek, kar vendarle kaže na rahlo izboljšano gospodarnost. To lahko ugotavljamo kljub spremembam pri obračunu amortizacije, od katerih je nekaj takšnih, da smo obračunali v letu 1982 za 116,5 % več amortizacije kot v letu 1981 (in skladno s predpisi izkazali en del tudi v dohodku). Ob nadaljevanju takšnih gibanj bi lahko govorili o stabilizacijskem obnašanju in o trdnosti gospodarjenja.

(Nadaljevanje na 4. strani)

NOVA PRIDOBITEV

(Nadaljevanje z 2. strani)

kumentacije za izdelavo celotnega projekta je sodelovalo več ljudi, in sicer iz: DS za IR, podpredsednik KPO Senčič Srečko, dipl. ing. met., TOZD transport in TOZD elektroplavž. Projekt za izgradnjo terminala je napravilo podjetje za projektiranje SLOVENIJA PROJEKT, Ljubljana.

Prednosti v primerjavi s starim načinom razkladanja materiala, katere nam prinaša nova naprava, so naslednje:

1. Povečala se je količina izpraznjene materiala na dan za 200 %. S tem smo zmanjšali stojnino na minimum, kar ima za posledico zmanjšanje stroškov proizvodnje. Istočasno pa se vračajo vagoni železnici pravočasno, katera lahko s njimi nato razpolaga – glede na pomanjkanje le-teh.

2. Popolnoma odpadejo poškodbe vagonov z grabilcem žerjava kar ima zopet za posledico zmanjšanje stroškov za proizvodnjo. Istočasno ima tudi že-

leznica nepoškodovane vagone, za katere torej ni potrebno popravilo. Vsekakor odpade tista škoda na vagonih, ki ni bila uradno ugotovljena, je pa dejansko v manjši meri obstajala.

3. Ni potrebno angažirati ljudi za čiščenje vagonov.

4. Mnogo večja je varnost ljudi pri opravljanju teh del.

Iz vsega navedenega je razvidno, da je terminal razmeroma velika pridobitev tako za TOZD kot za DO in širšo družbeno skupnost.

Naša naloga je trenutno v tem, da preko železnice oziroma njihovih predstavnikov poskrbimo za to, da bo ves material prihajal v Železarno oz. na Elektroplavž v vagonih, iz katerih je možno po tem principu razkladati. Sedaj namreč dobivamo le del materiala v ustreznih vagonih, dočim ostali material še prihaja v navadnih vagonih in zaradi tega se tudi razkladanje vrši tako, kot se je v preteklosti.

M. P.

PRAVNA POMOČ

ODGOVORNOST ZA ŠKODO, KI NASTANE DELAVCU ZARADI POŠKODBE PRI DELU IN VPLIV KRIVDE NA VIŠINO ODŠKODNINE

Odgovornost temeljne organizacije za škodo, ki jo je utrpel delavec pri delu ali v zvezi z delom, določa 208. čl. Zakona o združenem delu. Po določilih tega čl. je temeljna organizacija delavcu odgovorna za škodo zaradi poškodbe pri delu po splošnih načelih o odškodninski odgovornosti, kar pomeni, da je odgovorna predvsem takrat, ko je kriva, v določenih primerih pa je za škodo tudi objektivno odgovorna.

Objektivna odgovornost temeljne organizacije

Objektivna odgovornost za povzročeno škodo pomeni, da temeljna organizacija odškodninsko odgovarja tudi brez krivde, in sicer v primerih, ko gre za nevarno stvar oz. za obratovanje s povečano nevarnostjo. Bistvo pojma nevarne stvari ali nevarne dejavnosti je v tem, da gre za takšno stvar oz. takšno dejavnost, pri kateri kljub vsem potrebnim varnostnim in drugim ukrepom ni mogoče v celoti izključiti obstoječe nevarnosti. Objektivne odgovornosti se lahko temeljna organizacija razbremeni le v primeru, če dokaže, da je do škode prišlo zaradi delovanja višje sile, ali zaradi delovanja tretje osebe ali samega oškodovanca, ki pa ga temeljna organizacija ni mogla pričakovati in se izogniti oz. odstraniti njegove posledice.

Krivda odgovornost temeljne organizacije

– Za škodo zaradi delavčeve poškodbe pri delu je temeljna organizacija kriva, če ni ukrenila vsega, kar se po ustreznih predpisih in standardih zahteva, da se ustvari in zagotovi takšni delovni pogoji, ki bodo v največji meri odstranili možnost poškodbe delavcev pri delu. To predvsem pomeni, da je temeljna organizacija kriva, če se ni v celoti ravnala po predpisih o higiensko-tehničnih ukrepih o varstvu pri delu in se je zaradi takšne njene opustitve delavec pri delu poškodoval (culpa in omittendo).

– Temeljna organizacija mora nadalje pri svojem delovnem procesu organizirati tudi ustrezno nadzorstvo in kontrolo, da zavaruje svoje delavce. Torej je temeljna organizacija odgovorna za delavčovo poškodbo, kadar ni organizirala nadzorstva in tudi ni nadzorovala, ali se delavci ravna po predpisih o varstvu pri delu. Iz tega izhaja, da je temeljna organizacija odgovorna tudi v primeru, če dopušča prakso, da se delavci ne ravna po skladu s predpisanimi varnostnimi ukrepi (culpa in custodiendo).

– Krivda temeljne organizacije pa se lahko kaže tudi v tem, da stori kakšno dejanje, ki bi se ga bila dolžna vzdržati (culpa in comittendo). Primer takšnega krivdnega ravnanja je podan, če temeljna organizacija razporedi k delu, ki je nevarno za življenje in zdravje, delavce, ki za opravljanje takšnega dela ne izpolnjujejo pogojev. Tako je temeljna organizacija odškodninsko odgovorna za telesno okvaro nekvalificiranega delavca, ki je pri delu nadomeščal kvalificiranega delavca z njeno vednostjo ali odobritvijo.

V vseh navedenih primerih gre za krivdo temeljne organizacije, ki je temelj za odškodnino. Pri tem pa so možne različne stopnje krivde, vendar ima delavec pravico do popolne odškodnine ne glede na stopnjo krivde temeljne organizacije.

Delavčeva poškodba pri delu ali v zvezi z delom ni vedno posledica krivdnega ravnanja temeljne organizacije ali njene objektivne odgovornosti, pač pa lahko pride do nje tudi po krivdi samega delavca, ali pa je krivda obojestranska.

Izključna krivda delavca

– Kadar je prišlo do delovne nezgode izključno zaradi krivde samega poškodovanega delavca, se temeljna organizacija razbremeni vsake odgovornosti. Izključna delavčeva krivda je tako temelj za razbremenitev odgovornosti temeljne organizacije celo v primeru objektivne odgovornosti – to je, če temeljna organizacija odgovarja zaradi nevarne stvari oz. nevarne dejavnosti.

Deljena odgovornost

– Kadar pa je delavec sam le deloma kriv za poškodbo, se uporabi načelo t. i. deljene odgovornosti. V tem primeru ima delavec-oškodovanec, ki je tudi sam kriv, da je nastala škoda, ali da je bila škoda večja, kot bi bila sicer, pravico le do sorazmerno zmanjšane odškodnine. Pri tem pa se škoda ne sme deliti po načelu pol-pol, temveč se prisodi odškodnina ob upoštevanju vseh okoliščin posameznega primera.

Ob tem je potrebno posebej poudariti, da pri deljeni odgovornosti v zvezi z odškodnino zaradi delavčeve poškodbe pri delu ni mogoče v celoti uporabiti vseh klasičnih pravil o deljeni odgovornosti. Po načelnem mnenju Vrhovnega sodišča Jugoslavije lahko sodišče v posameznih primerih odloči, da je dolžna temeljna organizacija povrniti delavcu tudi tisti del škode, za katerega je delavec sam odgovoren zaradi svojega ravnanja. Takšna odločitev sodišča je možna le v primeru, ko je do poškodbe prišlo deloma zaradi delavčeve nepazljivosti (pri tem gre za navadno nepazljivost – nepazljivost, ki se lahko pripeti vsakemu, ki torej popolnoma izključuje grobo nepazljivost ali namen) in ko so bile ob nezgodi ugotovljene takšne okoliščine, ki opravičujejo pravilo o popolni odškodnini (delavec je bil posebno prizadeven pri delu; okoliščine, v katerih je treba hitro in učinkovito reagirati; delo v izredno težkih razmerah) ter je obenem obseg škode takšen, da ima za delavca poseben pomen (zaradi poškodbe je prišlo do zmanjšanja delovne zmožnosti in življenske aktivnosti). Mnenja smo, da je uporaba tega načela o popolni odškodnini v navedenih primerih povsem v skladu z načeli našega družbenega in pravnega sistema.

Povzeto po članku Spomenke Belić, objavljenem v reviji Pravnik št. 1–3/1982.

Pravna služba

Kako smo delali

V skupni proizvodnji v mesecu januarju 1983 nismo dosegli operativnega plana za 2,1 %. TOZD tovarna traktorjev je proizvedel 274 traktorjev ter dosegel postavljeni plan s 101,5 %.

Elektroplavž

Operativni plan v višini 3.700 ton grodlja ni bil dosežen za 5,4 %. Razlog za nedoseganje operativnega plana je v tem, da smo imeli zastoj TH peči zaradi puščanja vode iz priteznega obroča na II. elektrodi. Imeli smo tudi tehnološke težave, ki so izvirale predvsem iz tega, da je v peč tekla voda in s tem povzročila še večje motnje pri vodenju procesa. V tem mesecu smo proizvajali specialni grodelj.

Jeklarna

Proizvodnja odlitega jekla je dosežena v višini 9.090 ton, in je pod planom za 410 ton ali 4,3 %. Proizvodnja je pod planom zaradi nepričakovanih večjih zastojev na obeh pečeh:

- okvara na sistemu hladilne vode,
- okvara vklopnega stikala,
- okvara krmilnega ožičenja,
- okvara cevi za hlajenje električnega hladilca,
- večkratno tesnjenje cilindra za dvig pokrova peči.

Imeli smo težave s kvaliteto starega železa in dobavo surovin iz uvoza.

Valjarna I

Skupna proizvodnja valjanih izdelkov znaša 2.489 ton, od tega 1.868 ton blagovne proizvodnje in 621 ton za predelavo. Operativni plan je bil planiran v višini 2.600 ton, blagovna proizvodnja pa v višini 1.934 ton. Na manjšo proizvodnjo so vplivali naslednje okvare in zastoji:

- mehanski zastoj, kot posledica pogostih hidravličnih okvar na agregatu koračne peči CER,

- osvajanje nove pozicije za valjanje specialnih profilov.

Valjarna II

V tem mesecu je valjarna II ustvarila proizvodno količino v višini 8.222 ton ter presegla operativni plan za 0,1 %.

Jeklovlek

Dosežena količina hladno predelanih valjanih profilov znaša 1.033 ton, operativni plan pa je predvideval 1.030 ton in je za 0,3 % nad postavljenim operativnim planom.

Livarna I

Operativni plan je presežen pri litini z indeksom 114,8 % in pri surovih valjih z indeksom 112 %. Preseganje je večje, kot ga narekuje 2 dodatni delovni soboti, ki pri planu nista bili upoštevani.

Pri valjih je delež slabe proizvodnje nad planiranim zaradi pomanjkanja ustreznega grodlja.

Livarna II

Dosežena proizvodnja znaša 583 ton, operativni plan pa je bil postavljen v višini 601 tone. Plan ni bil izpolnjen predvsem zaradi pomanjkanja delavcev v čistilnici, eksterna čistilnica pa še ni pričela obratovati. Poleg nedoseganja proizvodnje imamo zaradi tega velike težave s kopičenjem neobdelanih ulitkov. Problematika s surovinami se nadaljuje, zlasti je kritična kvaliteta.

Obdelovalnica valjev

V začetku meseca je primanjkovalo surovcev in ni bilo proizvodnega dela na strojih, ki vršijo zaključne operacije, zato smo opravljali storitveno obdelavo. V okvari je usmernik stroja 12320. Zaradi te okvare je ozko grlo na čelnem struženju.

Obdelali smo 237 ton valjev, operativni plan pa je predvideval 288 ton.

Obdelovalnica litine

Obdelali smo 80 ton ulitkov. Skupno sta obe livarni poslali dovolj ulitkov na obdelavo, tako da ni bilo zastojev pri obdelavi.

Tovarna traktorjev

Ta mesec smo imeli manj problemov z manjkajočim materialom, vendar je vseeno manjkalo nekaj pozicij, kot so:

- kolesni obroči, nosilec mačjega očesa in pokrov bočnega reduktorja.

Poseben problem smo imeli z dostavo nekvalitetnega materiala, kot so bili pokrovi motorja, kolesni obroči in zobnik v izhodnem priključku.

Zaposleni

Število zaposlenih znaša 3.402, letni plan pa predvideva 3.458 oziroma 98,4 %. Z upoštevanjem nadur in pogodbenih del znaša število zaposlenih 3.521, skupno število po planu 3.526, kar predstavlja 99,9 % realizacijo letnega plana.

Nadure

Doseženih je bilo 17.740 nadur, operativni plan pa je bil postavljen v višini 15.189 nadur, kar je za 16,8 % več od planiranih.

Produktivnost

Na nivoju DO znaša produktivnost 86,8 %.

LETO 1983 V NOVEM JEKLOVLEKU

V dneh do 28. februarja 1983 smo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih Železarne Štore obravnavali in potrjevali zaključne račune minulega poslovnega leta. Za TOZD jeklovlek je bilo leto 1982 še posebej pomembno zato, ker smo v septembru že pričeli s preseljevanjem v novi objekt jeklovleka, ob tem pa smo uspeli izpolniti svoje planske obveze, ki smo si jih zadali z gospodarskim načrtom za leto 1982. Zato menimo, da je potrebno seznaniti tudi širši krog ljudi z našimi prizadevanji, uspehi, problemi, težavami in tudi neuspehi.

Za začetek je treba navesti nekaj števil in izhodišč, s katerimi je naša temeljna organizacija štartala v leto 1982. V letu 1981 smo proizvedli 11.012 ton brušenih in vlečenih profilov ter v aprilu istega leta pričeli z izgradnjo novega jeklovleka. O sami investiciji in o ciljih investicijskega programa je bilo na tem mestu že govora in teh stvari ne bom ponavljal. Za leto 1982 smo predvideli zaključek gradnje objekta, pričetek postopnega preseljevanja obstoječe opreme s stare na novo lokacijo in pričetek montaže nove opreme. Ob tem smo planirali izvršitev plana proizvodnje 11.000 ton na obstoječem strojnem parku, torej še brez nove opreme, ki bo montirana in aktivirana šele v letu 1983 in deloma še leta 1984.

Taka so bila predvidevanja in delo je potekalo, kot smo načrtovali. **Proizvedli smo 11.310 ton vlečenih in brušenih profilov in uspešno zaključili leto 1982.** S preseljevanjem opreme smo pričeli po 15. septembru, 5. oktobra pa je v novem jeklovleku že obratoval prvi brusilni stroj. Na podlagi tehničnega pregleda smo dne 24. 11. 1982 pridobili soglasje za poskusno obratovanje jeklovleka, ki bo trajalo do 24. maja 1983. Iz tega lahko zaključimo, da smo svoje načrte za leto 1982 uspešno realizirali, dela pa tudi v letu 1983 potekajo z nezmanjšano aktivnostjo naprej. Namen tega članka je povedati nekaj več o razlogih, ki so vse prej navedeno omogočili.

Na prvem mestu je treba omeniti pristop k realizaciji celotnega projekta, ko je bil še v zasnovi. Že leta 1979 smo v Železarni Štore imenovali ožji team, ki je bil zadolžen za izvršitev pripravljanih del in za izvedbo investicijskega programa v sestavi: ing. Senčič, ing. Marolt, ing. Nosan, ing. Trafela in ing. Ravnikar. Kasneje smo imenovali še teame z nosilci za posamezna strokovna področja, katerih zadolžitve je bila priprava projektnih nalog, izdelava in sodelovanje pri izdelavi projektov, kot tudi so-

delovanje pri izvedbi. Priprave so bile temeljite in razmeroma dolgotrajne. Projekt za izvedbo in tehnološki projekt sta bila podvržena temeljiti analizi, ki je dala še nekatere spremembe in dopolnitve. Tako temeljite priprave so omogočile usklajeno delovanje vseh strokovnih služb znotraj Železarne, kakor tudi vseh zunanjih izvajalcev in dobaviteljev opreme pri realizaciji projekta.

Za dokončanje objekta v dogovorjenem roku je zaslužna celotna ekipa, katere koordinacijo je vodila naša investicijska operativna pod vodstvom ing. Žekarja. Tovariši, ki so vodili Ingradov obseg gradbenih in obrtniških delo: GorNIK, ARNUŠ in PETECIN, so skupaj z vodjem ekipe Metalno, RMK Zenica, ing. NAĐAKOVIČEM, poleg objekta z jekleno konstrukcijo v času gradnje opravili še vrsto del na temeljih za opremo in na sami opremi. Projektant objekta ing. LAH iz Razvojnega centra je skrbel za sprotno reševanje tekočih problemov, ki so ob izgradnji nastajali.

Večje težave, predvsem glede terminov, smo imeli in še imamo z ostalimi izvajalci. Klima in Elektrosignal iz Celja še do danes nista v celoti zaključila svojega obsega del. Zaradi tega res ni bilo nobenih neposrednih posledic za proizvodnjo, pač pa so ena od posledic visoki stroški plinskega ogrevanja, saj še do danes na strehi objekta niso montirani ekonomati.

Najzahtevnejše delo smo si zadali s preselitvijo obstoječe opreme s stare na novo lokacijo. Naš cilj je bil, da preselimo 18 strojev tako, da jih ob tem v celoti obnovimo, pri tem pa ne porabimo več časa, kot ga sicer potrebujemo za redne, letne remonte. **Projekt preseljevanja je pripravila ekipa naših inženirjev in tehnikov iz vrst TOZD vzdrževanje in DS investicije in razvoj v sestavi:** Markovič, Gražl, Bevc, Žekar, Šumej, Cvahte in Butinar iz TOZD jeklovlek. V TOZD vzdrževanje so formirali posebne ekipe za realizacijo preselitve opreme. Vsa dela uspešno koordinira tov. Rozman, ki mora skupno z investicijsko operativno skrbeti tudi za usklajenost del z ostalimi izvajalci del pri preselitvi in montaži nove opreme: Elkov iz Laškega, Metalno iz Zenice, IMP iz Slov. Konjice, Ingrad iz Celja, Elektrosignal iz Celja itd.

Po petih mesecih vidimo, da nam je načrt preseljevanja v veliki meri uspel po predvidevanjih. Problemov seveda ni manjkalo in jih tudi ne bo zmanjkalo do predvidenega zaključka preseljevanja.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Na seminarju za vodje samoupravnih delovnih skupin (foto Arzenšek)

(Nadaljevanje s 3. strani)

3. Porast čistega dohodka v primerjavi s predhodnim letom je zelo zadovoljiv, posebno še zato, ker smo ga razporedili skladno z družbeno dogovorjenimi merili in dogovori. Tako smo izkazali stabilizacijsko naravnost na področju izplačanih osebnih dohodkov, kjer ne samo da nismo kršitelji dogovorov, temveč celo nismo izkoristili vseh možnosti, ki nam jih dogovori omogočajo. V dovoljšni meri dosežen čisti dohodek nam je omogočil formiranje sredstev za stanovanjsko izgradnjo in redni sklad skupne porabe v za leto 1982 planiranih višinah, tako da bomo znaten del naših potreb vendarle uspeli zadovoljiti.

Poleg tega smo v pretežni meri uspeli poravnati iz čistega dohodka tudi obvezna posojila in združevanja ter rezervirati sredstva za potrebe samoupravnih sporazumov v občini Celje. Po pokritju teh obveznosti pa so nam ostala še sredstva za nadaljnji razvoj in krepitev finančne samostojnosti.

4. Poslovno leto so zaključile pozitivno vse TOZD in DS z izjemo TOZD tovarne traktorjev, kjer ugotavljamo zelo veliko izgubo. Vzroki izgube, način pokrivanja ter nadaljnje sanacijske aktivnosti so že bile in še bodo podane v posebnih prispevkih. Nedvomno pa bi bila uspešnost DO in ekonomska trdnost še dosti ugodnejši ob nižji izgubi ali celo poslovanju brez izgube.

5. Ne glede na navedene in še kakšne druge ugotovitve vendarle prevladuje mnenje, da smo lansko poslovno leto zaključili ugodno in da smo si s takšnimi rezultati vendarle zagotovili solidno osnovno za naše nadaljnje delo.

Tratar Franc, oec

PORTRET SODELAVKE

V mesecu februarju smo bili veseli vesti, da je, dejal bi – končno, na zimskih metalurških igrah, ki jih vsako leto organizirajo delovne organizacije, združene v Slovenske železarne, zmagal v hudi konkurenci naš predstavnik, oprostite, predstavnica. Bila je to sodelavka iz TOZD MO **Marjana Čanžek**, ki smo se jo zato namenili predstaviti bralcem Storskega železarja.

ŽELEZAR: Tovarišica Marjana, bi se nam hoteli v uvodu na hitro predstaviti?

MARJANA: Rojena sem leta 1953 na Svetini, torej bi lahko rekli, da sem se rodila »s smučmi na nogah«. V Železarni sem zaposlena 10 let, sprva pet let v skladišču, zadnjih pet pa v TOZD MO kot referentka za obračun materiala. Z

Marjana Čanžek na delovnem mestu (foto Arzenšek)

Leto 1983 v novem jeklovleku

(Nadaljevanje s 4. strani)

nja v aprilu 1983. Danes na stari lokaciji obratuje le še pet strojev, kar je vsekakor uspeh.

Vsi brusilni stroji delajo v novem jeklovleku priključeni na centralni sistem za hladilno emulzijo. Metalprim iz Maribora in proizvajalec Jeklo iz Ruš mora odpraviti še vrsto pomanjkljivosti, ki pa doslej niso povzročile večjih zastojev v proizvodnji. Vsekakor je sistem velika pridobitev, ki neposredno vpliva na kvaliteto brušenja, na produktivnost, na zmanjšanje stroškov obratovanja, ob tem pa je rešen velik ekološki problem.

Večje probleme imamo z dobavitelji opreme, predvsem in samo pri domači opremi, ki predstavlja po obsegu večji del. Tuji dobavitelji se držijo pogodbenega dela obveznosti, domači pa vsi po vrsti kasnijo. Ker se uvozna oprema kompletira z domačo v zaključne tehnološke linije: vlečenje oz. kalibriranje z luščenjem, pomeni to, da bo tudi aktiviranje uvozne opreme v zamudi. Naj naštejemo proizvajalce: STT iz Trbovelj izdeluje ravnalni stroj, stroj za koničenje in domači del opreme k uvoženim, Železarna Ravne kasni z dobavo hidravlične preše, Gostol iz Nove Gorice ima težave pri rokih in z montažo pri dveh peskalnih strojih in vrečastih filtrih, Elkov iz Laškega ni pravočasno dobil pnevmatske opreme iz TIO, Veriga Lesce in zato ni mogel v roku kompletirati velike linije za razrez palic tako v jeklovleku kot tudi v valjarni II, Jeklo Ruše kasni s primoprodajo centralnega sistema za hladilno emulzijo, sami pa smo v zamudi pri izdelavi peči za ogrevanje konic profilov.

Doslej smo se še vedno uspeli rešiti iz kritičnih situacij. Zasile rešitve na stari lokaciji in z zastarano tehnologijo so preprečile večje zastoje. Te kompro-

misne rešitve pa so pomenile: dodatne stroške pri predelavi, neracionalno in težaško delo, povečano nevarnost pri delu, večjo možnost ustvarjati nekvadratne proizvode – več odpadka in izmečka in dodatno angažiranje delavcev jeklovleka pri izpolnjevanju planskih zadolžitvev. Tako reševanje situacije je v današnjem času vse prej kot racionalno, stabilizacijsko usmerjeno in popularno in problematika se vse bolj nabira.

Naša glavna naloga v letu 1983 bo, da v našem jeklovleku uspemo aktivirati vso predvideno opremo v roku, ki se bo čimbolj približal predvidevanjem. V ta namen se bomo morali maksimalno angažirati in pri dobaviteljih doseči izpolnjevanje pogodbenih obvez ter skupnih dogovorov.

Delavci jeklovleka in Železarne Store se zavedamo težav, s katerimi se bolj ali manj vsi moramo spoprijeti pri svojem delu. Prepričani pa smo, da se lahko temu v veliki meri izognemo še z večjim angažiranjem in bolj zavzetim izpolnjevanjem delovnih obveznosti vseh udeležencev.

Kakšni so naši načrti za leto 1983. **Planirali smo proizvodnjo 13.000 t.** V tem letu hočemo aktivirati vso opremo razen kalibrirne linije, katere montaža se prične januarja 1984. To praktično pomeni, da bomo imeli že v tretjem kvartalu v jeklovleku inštalirano kapaciteto preko okoli 15.000 t.

Želimo si, da bomo imeli v letu 1983 dane vse pogoje za izpolnitev obveznosti enako ali bolj uspešno kot v prejšnjih letih. S tem bomo zadovoljili potrebe naših kupcev in tako dali naši delovni organizaciji in širši družbi svoj prispevek, ki ga potrebujemo za življenje in nadaljnji razvoj.

Marolt Boris, dipl. str. ing.

družino (tudi mož je zaposlen v Železarni) stanujem na Pečovju in tako sem z delom ter življenjem zadovoljna.

ŽELEZAR: Si razmeroma mlada mati, vendar si s svojimi tremi otroki za celih 100 % prekosila slovensko povprečje prirastka, k čemu ti seveda lahko le čestitamo. Torej tudi to je neke vrste rekord! Vemo, da z mozem graditi hišo, pa k vsemu imaš še čas za družino, smučanje.

MARJANA: Veš, kar gre. Imam oporo in razumevanje v možu, ki je pravzaprav sam še bolj »zaseden« kot funkcionar SZDL območja Pečovje – Laška vas, poleg tega izredno študira in seveda tudi rad smuča. Predvsem so mi v veliko oporo in pomoč moževi starši, krasno se razumemo; mislim pa, da brez tašče in tasta ne bi vsega navedenega zmogla. Sicer pa, morda zaradi dejstva, ker sem še mlada, vse morebitne težave prena-

šam z dobro voljo in sem najbolj vesela zdravja v družini.

ŽELEZAR: Na metalurških igrah si si prismočala prvo mesto, naslednji dan pa v Laški vasi (na neuradnem prvenstvu KS) še eno zlato medaljo. Kaj ti smučanje pomeni?

MARJANA: Lahko bi rekla, da je to moja edina oddahnitev od življenjske vsakdanosti. Trudila se bom, da bodo »družinsko tradicijo« nadaljevali moji, sedaj sicer še majhni sinovi Matej, Andrej in Jernej.

ŽELEZAR: Kaj želiš sebi in soljudem v bodoče?

MARJANA: Zdravje otrok, zadovoljstvo družine in mir. Pa še ljubezni med ljudmi namesto prepira. Saj ne želim preveč, ali ne?!

Jok

Temelji nove državnosti

19. in 20. februarja 1944. je bilo v Črnomlju prvo zasedanje slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS), na katerem so ustanovili Nacionalni komite osvoboditve Slovenije – (SNOS), sprejeli osnovne zakone za postavitve narodne oblasti v Sloveniji.

Znano je, da je še Kočevski zbor izvolil iz svojih voljenih članov 118 članski vrhovni slovenski organ – SNOO, ki je istočasno predstavljal po frontni liniji tudi vrhovni plenum OF, kot eno od pomembnih revolucionarnih etap v razvoju demokratične potrditve volilnosti tega najvišjega slovenskega organa. Ta je bil tako velik, da večji in popolnejši ni bil potreben vse dotlej, dokler ga niso zamenjali drugi in popolneje izvoljeni demokratični organi. Vemo, da je bila na Kočevskem zboru izvoljena tudi 40 članska slovenska delegacija, ki se je udeležila drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu 29. 11. 1943. leta, na katerem so bile sprejete zelo pomembne odločitve o graditvi nove demokratične državnosti na federativnih principih.

Po drugem zasedanju AVNOJ je bilo v Črnomlju prvo zasedanje SNOS, na katerem je bila glavna dejavnost posvečena nadaljnji graditvi najpotrebnejši temeljev slovenske državnosti. Prejšnji SNOO se je preimenoval v SNOS, izbrali so Nacionalni komite (NKOS). Drugi pomemben akt črnomeljskega zasedanja je bila izdaja kratkih ustavnih določil in razpis volitev vseh NOO, torej terenskih, okrajnih in okrožnih. Na prvem zasedanju SNOS v Črnomlju je bila sprejeta znana in zelo pomembna deklaracija o potrditvi dela slovenske delegacije na drugem zasedanju AVNOJ, v kateri je zapisano:

»Prvo zasedanje Slovenskega narodnega osvobodilnega sveta v celoti odobrava in potrjuje delo slovenske delegacije na drugem zasedanju. Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije z dne 29. novembra 1943 v Jajcu.

Slovenski narod se je združil za narodi Srbije, Hrvatske, Makedonije, Črne Gore ter Bosne in Hercegovine v enotni državni skupnosti, v federativni Jugoslaviji, zgrajeni na principih resnične

(Nadaljevanje na 6. strani)

Imenovanja

Delavski svet delovne organizacije je na 7. redni seji dne 7. 3. 1983 imenoval projektni team za izpeljavo investicije »Povečanje kapacitet jeklarne in valjarne« v sestavi:

1. odgovorni za projekt **SENČIČ SREČKO**, dipl. ing.

2. vodja projekta **PLEVNIK SLAVKO**, dipl. ing.

3. projektni svet – vodja **BURNIK DUŠAN**, dipl. ing.

– namestnik: **SENČIČ SREČKO**, dipl. ing.

– člani: **ZAKONJSEK NIKO**, dipl. ing., **HALER FERDO**, ing., **MANOJLOVIČ GOJKO**, dipl. ing., **LOGAR VIKTOR**, dipl. ing., **ZELIČ FRANC**, ing., **POPOVIČ ALENKA**, dipl. oec., **PLEVNIK SLAVKO**, dipl. ing., **GAJSER STANE**, mr. oec., **SUBOTIČ SLAVKO**, dipl. ing., predstavnik SOZD Slovenske železarne, predstavnik inženiringa, predstavnik združene LB Ljubljana, predstavnik Temeljne LB Celje, predsednik sveta sovlagateljev, predstavnik medobčinske GZ Celje, predstavnik izvršnega sveta SO Celje,

4. Operativni projektni team:

– koordinator del po funkcijah: **SUBOTIČ SLAVKO**, dipl. ing.

– finance in koordinacija z republiškimi organi: **BURNIK DUŠAN**, dipl. ing.

– tehnologija: **HALER FERDO**, ing., **MANOJLOVIČ GOJKO**, dipl. ing.

– ekologija: **ZAKONJSEK NIKO**, dipl. ing.

– energetika: **LOGAR VIKTOR**, dipl. ing.

– kadri in pravne zadeve: **ZELIČ FRANC**, ing.

– finančna operativna: **POPOVIČ ALENKA**, dipl. oec.

– vzdrževanje: **GAJSER STANE**, mr. oec.

IZ SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

S 5. seje delavskega sveta SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE, ki je bila v petek 4. 2. 1983.

DNEVNI RED:

1. Potrditev zapisnika 4. seje in poročilo o izvrševanju sklepov
 2. Sprejem gospodarskega načrta SOZD SZ za leto 1983
 3. Sprejem plana delovne skupnosti skupnih služb SOZD SZ za leto 1983
 4. Problematika oskrbe in devizna bilanca SOZD SZ za leto 1983
 5. Izvajanje SaS o združevanju dela in sredstev za realizacijo razvoja rudarsko-metalurške proizvodnje v RMK Zenica
 6. Obravnava in sprejem investicijskega programa TOZD TIO v Verige Lesce
 7. Tekoče zadeve:
- EGS
- a) odobritev plačila za predstavitev Slovenskih železarn v posebni publikaciji
 - b) odobritev dotacije jugoslovanskemu smučarskemu skladu

1. SKLEP: Potrdi se zapisnik 4. seje delavskega sveta SOZD Slovenske železarn in sprejme poročilo o izvrševanju sklepov.

K-2

O gospodarskem načrtu SOZD Slovenske železarn za leto 1983 je poročal Rozman. Pismeno gradivo je bilo poslano z vabilom za sejo. Povedal je, da bo predloženi plan verjetno spremenjen v tistih delih, ki se nanašajo na zunanjetrgovinsko področje, razporejanje dohodka in investicijsko področje. Vzrok za to je zlasti v nepoznavanju vseh pogojev gospodarjenja na že navedenih področjih. Sam plan je razdeljen na tri dele, in sicer: plan poslovnih funkcij, plan dohodka in program ukrepov za doseganje plana. V nadaljevanju poročila je Rozman obrazložil posamezno poglavje predloženega plana.

V razpravi je Uršič poudaril, da je v predloženem gospodarskem načrtu SOZD SZ za leto 1983 še precej neznank, zato bo plan verjetno rebalansiran že po podatkih zaključnega računa; glede zunanjetrgovinskega poslovanja pa je še vedno neznan, s kakšno vsoto deviz bomo razpolagali ter kakšna bo v bistvu operacionalizacija novega deviznega zakona.

Na gospodarski načrt SOZD SZ za leto 1983 ni bilo iz posameznih delovnih organizacij bistvenih pripomb.

2. SKLEP: Delavski svet SOZD SZ sprejema predlog gospodarskega načrta SOZD SZ za leto 1983.

3. SKLEP: Z ozirom na pomembnost izvoznih obveznosti je potrebno na prihodnji seji delavskega sveta SOZD SZ poročati o že sklenjenih izvoznih zaključkih za leto 1983.

K-3

O planu delovne skupnosti skupnih služb SOZD SZ, o planu skupne porabe delovne skupnosti skupnih služb in o planu združenih sredstev SOZD SZ za leto 1983 je poročal Rozman.

Delegacije posameznih delovnih organizacij za plan DSSS SOZD SZ za leto 1983, plan skupne porabe DSSS SOZD SZ za leto 1983 in plan združenih sredstev SZ niso imele bistvenih pripomb.

4. SKLEP: Delavski svet SOZD SZ sprejema predlog plana Delovne skupnosti skupnih služb SOZD SZ za leto 1983, plan skupne porabe delovne skupnosti skupnih služb SOZD SZ za leto 1983 in plan združenih sredstev za poslovne aktivnosti SOZD SZ za leto 1983.

K-4

O devizni problematiki SOZD SZ in z njo povezani problematiki oskrbe v DO SZ je poročal Uršič. Prav tako je poročal o problemu nedoseganja izvoza, zlasti še na konvertibilno področje v letu 1982, saj je bil le-ta v povprečju SOZD kar za 10 % pod planiranim.

(Nadaljevanje s 5. strani)

ljudske demokracije in narodne enakopravnosti; svobodne, po svoji lastni volji, na temelju pravice slehernega naroda so samoodločbe, vključno s pravico odcepitve, pa tudi združitve z drugimi narodi.

Zavedajoč se, da so v demokratični in federativni Jugoslaviji zajamčene slovenskemu narodu vse pravice, ki mu pripadajo kot svobodnemu narodu, se SNOS kot najvišje zakonodajno in izvršno telo slovenske narodne oblasti in imenu slovenskega naroda zavezuje, da bo slovenski narod častno izvršil obveze, ki izhajajo iz njegove pripadnosti federativni Jugoslaviji na čelu z Nacionalnim komitetom osvoboditve Jugoslavije kot začasno vlado narodov Jugoslavije in Protifašističnim svetom narodne osvoboditve Jugoslavije kot najvišjim zakonodajnim in izvršnim organom oblasti narodov Jugoslavije.

SNOS izjavlja, da slovenski narod kot del demokratične federativne Jugoslavije ne priznava nikomur razen AVNOJ in NKOJ pravice, da ga zastopa pred inozemstvom. Zato pričakuje, da bodo zavezniške vlade odrekle vsako nadalj-

njo podporo izdajalski begunski vladi v Kairu ter da bodo priznale demokratično voljo slovenskega in vseh drugih narodov Jugoslavije s priznanjem NKOJ kot edine zakonite vlade Jugoslavije.

V razpravi po referatu »Drugo zasedanje AVNOJ in naše naloge« je tovariš Edvard Kardelj na koncu med drugim dejal: »Mi, Slovenci smo stopili v novo jugoslovansko državno skupnost kot svobodni narod in na temelju svobodne odločitve. To pomeni, da se zavedamo tako kot lastnih pravic v tej državni skupnosti, tako tudi lastnih obveznosti nasproti njej. Ko bomo razpravljali danes o odločbah AVNOJ in njihovih pomembnostih za nacionalno sodbo, je treba istočasno pred celotnim svetom (človeštvom) poudariti, da je nova Jugoslavija za slovenski narod, njegova lastna država, v kateri bo sodeloval z vsemi svojimi močmi in sredstvi pri njeni krepitvi, razvoju blagostanja, utrjevanju demokratičnih pridobitev, ki se v njej uresničujejo, a katero bodo, v kolikor bo v prihodnosti to potrebno, branile s svojo lastno krvjo, kot jo sedaj gradijo s krvjo svojih najboljših sinov in hčera«.

S. Nikolič

5. SKLEP: Delavski svet SOZD SZ sprejema informacijo o problematiki oskrbe s surovinami in polizdelki v letu 1983, oceno o konvertibilnem izvozu v letu 1982 ter informacijo o devizni bilanci za leto 1983.

K-5

O izvajanju samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za realizacijo programa razvoja rudarsko-metalurške proizvodnje v RMK Zenica je poročal Kunc.

Povedal je, da so Slovenske železarn izpolnile v letu 1982 svoje obveznosti po SaS do RMK samo s 24,7 %; RMK Zenica pa je svoje obveznosti po SaS izpolnila nasproti Slovenskim železarnam z 52,4 %. V letu 1983 pričakujemo nekoliko bolj-šo menjavo med SZ in RMK kot v letu 1982, vendar bo le-ta še vedno nižja, kot je to določeno s SaS.

6. SKLEP: Delavski svet SOZD SZ sprejema informacijo o izvajanju SaS o združevanju dela in sredstev za realizacijo programa razvoja rudarsko-metalurške proizvodnje v RMK Zenica in soglasja s prizadevanji poslovnega sveta SZ, da se problematika na področju medsebojnih dobav med Slovenskimi železarnami in RMK Zenica ter dobavami kupcem izven RMK v Bosno in Hercegovino zadovoljivo reši.

K-6

V zvezi s predlogom za soglasje k investicijskemu programu Verige Lesce TOZD TIO za dopolnitev in modernizacijo proizvodne opreme je poročal Marolt. Povedal je, da je namen investicije v glavnem modernizacija proizvodne opreme, uvedba sodobne tehnologije obdelave, posodabljanje tehnične izvedbe elementov industrijske pnevmatike in hidravlike ter povečanje proizvodnje za dva in polkrat, kar je tržno opravičeno.

7. SKLEP: Delavski svet SOZD SZ soglasja s programom investicije DO Verige Lesce – TOZD TIO »Dopolnitev in modernizacija proizvodne opreme TOZD TIO« in ugotavlja, da je bil izveden usklajevalni postopek v smislu členov 12, 13 in 48 SaS o temeljnih plana SOZD SZ 1981–85, kakor tudi v smislu člena 30 SaS o združitvi v SOZD SZ. Delavski svet ugotavlja, da je bila investicija potrjena na 13. redni seji delavskega sveta TOZD TIO VERIGE v Lescah, dne 6. 12. 1982 in da jo obsega letni kakor tudi srednjeročni plan DO Veriga Lesce. Višina potrebnih sredstev je 151.171.000 din, od česar je 75 % lastnih sredstev in 25 % sovlaganja ter kreditov.

Predvideva se soudeležba združenih sredstev SZ preko Interne banke v višini 20.000.000 din. Finančna konstrukcija bo dokončna, ko jo potrdijo samoupravni organi IB SZ.

K-7 a

V zvezi z odobritvijo plačila za predstavitev Slovenskih železarn v posebni publikaciji, ki bo izdana ob priliki poslovne konference EGS v marcu 1983, je poročal Kunc. Slovenske železarn bi se v navedeni publikaciji predstavile v širšem evropskem prostoru. Udeležba bi znašala najmanj 66.000 din, največ pa 200.000 din, če gre za naslovno stran. Predlog za predstavitev SZ v navedeni publikaciji je obravnaval poslovodni svet SZ in ocenil, da bi se Slovenske železarn morale vključiti v publikacijo in naj bi se v ta namen prispevalo 66.000,00 din.

8. SKLEP: Delavski svet SOZD SZ soglasja s predlogom poslovnega sveta SZ, da se Slovenske železarn predstavijo v posebni publikaciji, ki bo izdana ob priliki poslovne konference Evropske gospodarske skupnosti v marcu 1983 in da se namenijo za objavo teksta v smislu predstavitve 66.000,00 din.

K-7 b

V zvezi z odobritvijo enkratne dotacije Jugoslovanskemu smučarskemu skladu je bil na seji predložen članom DS predlog višine prispevkov posameznih DO v SZ za financiranje Jugoslovanskega smučarskega sklada v skupni višini 500.000,00 din.

S predlogom odobritve enkratne dotacije v predlagani razdelitvi so soglašali člani delavskega sveta iz Železarn Jesenice, Železarn Ravne, Železarn Store, Tovila Ljubljana, Metalurškega inštituta Ljubljana in iz Zične Celje. Delegat Plamena iz Kropa je povedal, da predloga še niso obravnavali na organih upravljanja, vendar, ker gre za manjšo vsoto (14.500 din), se bodo verjetno odločili za odobritev. Negativno stališče pa je zavzela delegacija iz Verige Lesce z obrazložitvijo, da precej prispevajo že za reprezentante iz svoje delovne organizacije.

9. SKLEP: Delavski svet SOZD SZ predlaga vsem delovnim organizacijam v SOZD SZ, da pri oblikovanju oz. razdelitvi sredstev sklada skupne porabe upoštevajo tudi znesek, ki je za posamezno delovno organizacijo razviden iz priložene- ga pregleda.

Gasilci so zborovali

V soboto, 19. februarja, se je v popoldanski uri zbralo v dvorani Kulturnega doma okoli 75 odstotkov (od skupnega števila 167) štorskih poklicnih in prostovoljnih gasilcev. Na letnem občnem zboru IGD Železarna Store so bili tudi zastopniki vseh okoliških gasilskih društev (mislim na občinski in soobčinski rajon), predstavniki gasilskih društev slovenskih železarn, predsednik KPO ŽS Dušan Burnik in drugi gostje.

Dolgoletni predsednik IGD, tovariš Slavko Plevnik, je v svojem uvodnem govoru orisal aktivnost in napredek društva v zadnjem letu. Dejavnost je bila zelo uspešna, kar pa ne pomeni, da se nismo srečali z določeno problematiko. Samoupravna organiziranost požarnega varstva je v zadnjih letih dala pomembne rezultate, tudi materialna plat se je s tem izboljšala. Z ustanovitvijo SIS za požarno varnost so odpadli fi-

nanci problemi, posebej še prostovoljnih ekip gasilstva. Boljša oprema ob, seveda, nenehnem izobraževanju pa je garancija za izpolnjevanje najodgovornejših akcij na gasilskem področju.

Tudi v letošnjem letu bo prizadevnost štorskih gasilcev predvsem usmerjena v poglobljanje samoupravnih odnosov, preventive, pridobivanja strokovnosti in novega članstva, kar vse pomeni še večjo uveljavitev gasilske organizacije kot dejavnika in konceptu SLO in DS.

IGD Železarna Store ima zelo razvejano aktivnost, zato se ni čuditi, če vsako leto znova posega na tekmovanjih po novih lovrih – v zadnjem času celo v vrsti veteranov. Seveda pa je najvažnejše dejstvo, da je društvo vedno

(Nadaljevanje na 7. strani)

NI HIŠNE SAMOUPRAVE

Osem let je minilo, odkar smo se vseli v novo stolpnico v Celju: 91 delavk in delavcev Železarne ter njihovih družin je dobilo stanovanje. Številne majhne stanovanjske enote: 39 garsonjer in 13 enosobnih stanovanj niso trajna rešitev stanovanjskega problema, posebno ne mladim družinam. Tudi zaradi tega se je doslej zamenjalo razmeroma veliko število stanovalcev. Vendar to ni tema tega pisanja.

V stanovanjski stolpnici v Celju, Čopova 23, kjer stanujejo delavci iz Železarne Štore, NI HIŠNE SAMOUPRAVE. V letošnjem letu je dosedanji hišni svet skušal že dvakrat sklicati zbor stanovalcev, a obakrat neuspešno. Prvič se je zbora udeležilo 16, drugič pa 23 stanovalcev, v hiši pa stanuje skoraj 300 ljudi. Tudi vabljenih ni bilo; ne iz Železarne Štore in ne iz Samoupravne stanovanjske skupnosti Celje. Najmanj kar smemo trditi je, da je tako obnašanje skrajno neodgovorno.

Seveda nihče ne more in ne sme pričakovati, da se bo tako manjšinsko zastopstvo hiše oklicalo za hišni svet in delovalo v imenu nečesa, česar sploh ni. In vendar hočemo imeti ob vsem

tem stvari urejene: čisto hišo in okoličje, dvigali v obratovanju, stopniščno razsvetljavo, odvoz smeti, vodo itd. Za vse to in še kaj več pa velika večina stanovalcev ni pripravljena prispevati ničesar, saj samo plačilo urejevanja skupnih stroškov predstavlja le poravnava materialnih obveznosti.

Kaj sedaj? Dosedanji hišni svet bo skušal zbor stanovalcev sklicati še tretjič. Ponovno bomo razposlali vabila za sodelovanje in pomoč v Železarno Štore, na Samoupravno stanovanjsko skupnost Celje in na Krajevno skupnost Slavko Šlander. Posebej bomo povabili k sodelovanju mlade iz hiše, čeprav posebnega uspeha ne moremo pričakovati. Nad otroki in mladimi se veliko jezimo in jih radi krivimo za številne stvari, a so pravzaprav le slika staršev in starejših.

In kaj bo, če tudi tretji zbor ne uspe? Hiša preide v upravljanje Samoupravne stanovanjske skupnosti Celje. Prehodno obdobje bo kritično, saj bodo nekaj časa ostale neurejene in neorganizirane določene stvari, ki smo jih stanovalci urejali sami: manjša popravila dvigal, zamenjava žarnic, zagon podpo-

V letu 1983 bomo občinski praznik občine Celje praznovali v krajevni skupnosti Štore!

staje oz. oskrba z vodo, čiščenje, urejanje jaška za odpadke, kidanje snega itd.

Seveda bodo stroški precej narasli, a to bo še najmanjši problem. Najtežje bo zagotoviti pravočasno odpravljanje okvar.

Mar to res hočemo? Ali bo treba Pravlniku o dodeljevanju stanovanj doda-

ti člen, da je stanovalec po pridobitvi stanovanjske pravice dolžan sodelovati pri gospodarjenju s hišo in pri hišni samoupravi? Odgovor pričakujemo v mesecu marcu, ko bo tretji poskus zbora.

Hišni svet – Čopova 23

IZ KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠTORE

GASILCI SO ZBOROVALI

(Nadaljevanje s 6. strani)

pripravljeno in sposobno preprečevati požare v obratih delovne organizacije in tudi v okolju – krajevni skupnosti in občini. Peščica poklicnih gasilcev tvori jedro organizacije, oni so tudi mentorji mladini, premnogi pokali in druga priznanja pa kažejo, da so sposobni mentorji. Društvo deluje operativno tudi v okoliških zaselkih. V Laški vasi je bila pred letom ustanovljena, opremljena in usposobljena teoretično in praktično skupina 15 prostovoljcev. Obstaja želja razširiti gasilsko dejavnost še na druge zaselke.

Navajati vse akcije, ki so se jih štorski gasilci poleg svoje redne dejavnosti udeležili ali sami organizirali v kraju, občini, republiki in še dlje, bi v tem članku vzelo preveč prostora. Naj se izrazim z besedami podpredsednika društva in predsedujočega na občnem zboru, tovariša Kaluže, ki je dejal, da dolgo let nazaj v krajevni skupnosti ni bilo opravljeno nobene akcije brez aktivne prisotnosti gasilcev.

Poveljnik IGD, tovariš Štefan Krumpak, je v svojem operativnem poročilu nanizal in analiziral število požarov, ki so se iz takšnega ali drugačnega vzroka zgodili v obratih Železarne. Zavzel se je za skupno programiranje gasilske dejavnosti v obratih. Strokovnjaki v tovarni naj bi se še v večji meri vključevali

li v planiranje dela s ciljem preprečevati požare in druge nesreče.

Predsednik KPO, Dušan Burnik, je v svojem govoru nato, ko so občni zbor pozdravili številni predstavniki društev in organizacij, dal vso priznanje štorskim gasilcem in izrazil prepričanje, da bo njihovo delo plodno tudi v bodoče.

Program dela za leto 1983, ki ga je prav tako predložil konferenci poveljnik Krumpak, je bil soglasno sprejet. Govori o potrebah požarnega varstva v ŽS in okolju, sodelovanju z občinsko gasilsko zvezo in družbeno-političnimi organizacijami kraja, povečanju članstva, izobraževanju, tekmovanjih, izvajanju nalog SLO in DS, delu z mladino, sodelovanju s KS.

Številni člani so bili na občnem zboru počaščeni s priznanji za 10, 20 in 30-letno delo v društvu. Tekmovalne ekipe so dobile občinska priznanja. Dese-tine, sodelujoče na memorialnem republiškem tekmovanju »Matevž Hace«, pa značke in priznanja.

Vseh imen ne moremo navesti, vsekakor pa je potrebno imenovati dva tovariša, ki sta ostala zvesta štorskemu gasilstvu polnih 30 let; to sta: Oberžan Franc in Kasenburger Franc.

V prijetnem in domačem vzdušju je minil potem še drugi del konference – ob zakuski in zvokih ansambla Intervali.

Jok

8. SEJA SVETA KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠTORE

Delegati Sveta so se zbrali na svoji redni 8. seji 8. februarja in na njej analizirali »oceno ogroženosti« krajevne skupnosti, razpravljali o združevanju sredstev za proizvode osnovne preskrbe, potrdili odbor za praznovanje občinskega praznika, pretresli problematiko naselja Drage, reševali spore in izrekli razna imenovanja.

V »oceni ogroženosti« je skoraj do potankosti obrazložena situacija kraja in ogroženost ob eventualnem agresivnem sovražnem posegu. Dokument jasno obrazlaga niz predvidevanih kriznih položajev prebivalcev našega kraja v zvezi z oskrbo, stanovanji, zaklonišči. Na osnovi teh pokazateljev bo treba še več delati pri urjenju in pripravi krajanov za morebitne drugačne situacije, kjer bo poudarek na izobraževanju in opremljanju civilne zaščite. V vrstah CZ je sedaj 12 odstotkov prebivalstva KS Štore, kar je še daleč premalo. Civilno zaščito bo potrebno tudi pomladiti, pri čemer je dolgo vztrajamo.

Delegati so izrekli dosti kritičnih pripomb na račun združevanja sredstev za proizvode osnovne oskrbe. Vedno znova združujemo sredstva in obtežujemo združeno delo, preskrba z življenjskimi artikli pa se nič ne izboljšuje, nasprotno, celo slabša je. O cenah ni potrebno posebej govoriti. Pot od proizvajalca do potrošnika je predolga in stane preveč.

Samo vprašamo se lahko (in to se moramo!), kolikokrat mesečno si bo delavec s povprečno tovarniško plačo lahko v bodoče še privoščil meso?!

Meseca julija bomo po pravilu »vsako leto v drugi krajevni skupnosti« v Štorah praznovali občinski praznik. Koordinacijski odbor SZDL je torej predložil Svetu skupščine v potrditev 10 članski odbor za pripravo, kjer vsak član odgovarja za določeno področje. Odbor bo vodil Roman Zapašek z namestnikom Ladijem Žoharjem, člani pa so še: Senica Martin, Zelič Franc, Kragelj Jože, Kajba Anton, Salobir Zdravko, Ocvirk Franc, Kaluža Ladi in Leskovšek Zlatko. V kulturno in propagandno dejavnost v zvezi s proslavo bodo pritegnjeni še Novak Vlado, Kurnik Veronika, Vinko Pevcin, predsednica kulturne sekcije pri SZDL Tatjana Sorčan in številni krajanji za druge aktivnosti.

Pisali smo že o problematiki naselja Drage. Problem je nastal, ko je železnica zaprla cesto, ki so si jo krajanji zaselka uredili z mostom vred sami. Sedaj je ta problem ostal nam. Na občini se trudimo na vse načine pridobiti soglasja za drugo rešitev: novo dvignjeno cesto od mosta pri Opoki. Včasih so rekli, da »božji mlini meljejo počasi«; zdaj bi isto lahko dejali za »občinske mline«. Svet bo vsekakor poskušal pospešiti stvar.

V nadaljevanju seje so delegati rešili nekaj vlog in potrdili imenovanja za pomočnika narodne zaščite (Kragelj) ter člana štaba civilne zaščite (Kačičnik).

III. revija pevskih zborov

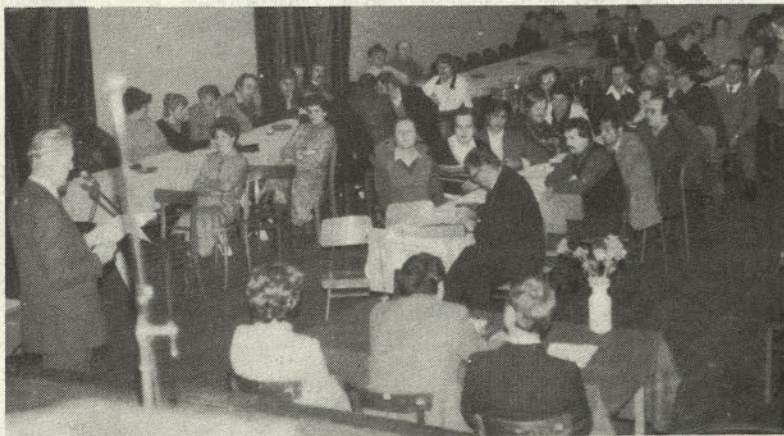
Zveza kulturnih organizacij Celje in komisija za kulturo pri KOOSS Železar-na Štore sta v čast slovenskega kulturnega praznika že tretjič organizirali revijo pevskih zborov OOOZ občine Celje v železarskih Štorah. Revija se je odvijala v lepo pripravljeni dvorani kulturnega doma v petek ob 18. uri. Tehnično organizacijo oziroma izvedbo revije je opravila strokovna ekipa AG Železar. Na reviji so nastopili mešani pevski zbori: AERO Celje, gostinsko podjetje Celje, KOVINOTEHNA Celje, LIBELA Celje, ŽELEZAR Štore in moški pevski zbor AVTO Celje.

Pevci so izbrali dokaj zahteven program pesmi. Kvaliteta vseh zborov pa je bila na zavidljivi višini.

Prijetno so zvenele pesmi. Se prijetneje pa nam je bilo, ko smo se zavedali, da nam te pesmi izvajajo delavci, ki ob svojem vsakodnevnem napornem delu še najdejo čas za to lepo kulturno – ljubiteljsko zvrst – zborovsko petje, ter da nam te svoje pesmi poklanjajo za naš slovenski kulturni praznik.

Hvala vam, dragi pevci, za prijetne užitke, ki ste nam jih dali na tretji reviji v Štorah. Vabimo vas, da pridete k nam tudi na IV. revijo prihodnje leto. Recipročno se bomo oddolžili z obiskom na vaši reviji ter skušali napraviti vse, da se boste tudi na IV. reviji v železarskih Štorah počutili kot doma.

Ocvirk F.

Med govorom predsednika inž. Plevnika na zboru gasilcev v dvorani kulturnega doma v Štorah (foto Rezec)

Šport, šport, šport

Občni zbor TVD Partizan-Kovinar

Dne 21. decembra 1982 se je v štorski Osnovni šoli zbralo 72 delegatov tega najmnogičnejšega društva v kraju na svojem občnem zboru. Od gostov sta bila prisotna predsednika TVD Partizan Gaberje, tovariša Mirnik in Trebičnik, ter najstarejši celjski telesno – kulturni delavec, prof. Karel Jug. DPO KS Store je zastopal tov. Zlatko Leskovšek. Na zboru so potrdili finančno poslovanje, si zastavili program dela za naslednje obdobje, poslušali poročila predsednika, tehničnega sekretarja, blagajnika in predstavnikov sekcij ter aktivov. Izvolili so nov odbor, ki bo vodil društvo naslednji dve leti (poimensko ga navajam ob koncu članka).

Dejavnost Partizana se odvija v osmih sekcijah in dveh aktivih in vanje je vključeno preko 800 krajanov, od cimbanskih vrst do upokojujencev. Problematiko aktivnosti so reševali na devetih sejah izvršnega odbora, dveh delovnih konferencah in 49. sejah sekretariata društva.

Vse seje so bile sklepne, kar pa ni merilo, da je vse potekalo, kot je treba, kajti še vse preveč je posameznikov, ki pričakujejo, da bo skupne in včasih tudi njihove lastne zamisli reševal »nekdo drug«. V aktivnosti samouprave je bil najavljen sicer pozitiven premik, še vedno pa se čutijo preveč naključna dogovarjanja po sekcijah, in to potem, ko že nastopijo problemi. Sprotnega preverjanja programov je še vse premalo. Vodstvo društva bo še

nadalje vlagalo vse napore za večjo življenjskost odlokov ter za izobraževanje, tako delegatsko, samoupravno kot strokovno.

Želimo si, da bi vsak aktivni član ne le sodeloval na treningih, vadbi ali tekmovanjih, temveč enako aktivno v samoupravnem delu svoje sekcije ali aktivnosti. Se posebej je razveseljivo dejstvo, da naše vrste krepi vedno več cibabnov in pionirjev, tako da se že kaže problem vaditeljskega kadra, čemur je treba v bodoče posvetiti čim več pozornosti. Kar zadeva tekmovalni šport, bo društvo v povezavi s KS organiziralo razna rekreacijsko-tekmovalna srečanja med bloki, območji in sekcijami. Sploh je potrebno posvetiti še več aktivnosti za rekreacijo delavcev in občanov.

Edina kvalitetnejša vrsta tekmovalnega programa se odvija v košarkarski sekciji in tu bo treba še več delati s selekcijami. Na novo se formira nogometna sekcija, saj je sramotno, da ob takih pogojih in predvsem še ob tako lepem igrišču v Storah nimamo nogometa. Tudi v judu, balinanju in kegljanju še nismo izkoristili vseh zmožnosti. Smučarska sekcija je najštevilnejša, ima dober vaditeljski kader in druge pogoje, toda kaj ko ni snega. Oba aktivna v Kompolah in Laški vasi vedno uspešnejše izvajata program. Športna aktivnost se tu povezuje s kulturno dejavnostjo.

Vse razvejane dejavnosti TVD Partizan si brez tesnega sodelovanja s Žele-

zarno Store ne gre zamisliti. Preko 80 % članstva združuje delo v tej tovarni in rekreacijske dejavnosti se rešujejo skupno. Tako povezavo je potrebno gojiti tudi v prihodnje. Ustvaritev programa, sprejetega na lanskim delovnim konferenci, je bila naslednja:

- organiziran je bil smučarski tečaj na Rogli,
- organizacija plavalnega tečaja v Celju,
- Areh: obnovitveni tečaj za vaditelje in izvedba »Mladenovega pokala«,
- pustna maskarada za cibabane in pionirje,
- udeležba na pohodu »Ob žici okupirane Ljubljane«,
- pohod po poteh I. celjske čete,
- TRIM akcija na Svetino ob Dnevu borca,
- udeležba ekip na Debeljakovem memorialu,
- srečanja društev Partizan,
- sodelovanje ob praznovanju krajevnega praznika,
- pa še: memorialna kegljaška prireditev Rukavina – Sivka, počastitev Dneva žena; Dan mladosti, Igre spretnosti v Laški vasi, nogometni turnir v Kompo-

lah, očiščevalna akcija, oživitve nogometa v Storah, društveni seminarji, tradicionalna prireditve »Teden športa« v Storah.

Konferenca je ob koncu izvolila nov izvršni odbor, odbor samoupravne kontrole, tovariško razsodišče, komisijo za priznanja, komisijo za gospodarjenje s športnimi objekti in rekviziti ter kadrovske komisije.

Nov izvršni odbor bo tudi v naslednjem mandatu vodil kot predsednik Ladi Kaluža in kot podpredsednika Sonja Ocvirk in Edi Selič, tehnični sekretar bo Rudi Štante (zamenjal Tineta Vebra), člani pa so še vsi predsedniki sekcij in obeh aktivov ter Drago Žuntar, Ivo Judež, Jože Golob, Tone Kolenc in Tine Veber.

Tovariš Tine Veber, ki je po 25. letih dela v društvu sedaj predal funkcijo tehničnega sekretarja, je v znak priznanja in zahvale prejel posebno knjižno nagrado, enako tudi tovarišica Sonja Ocvirk za dolgoletno delo. Priznanja so bila podeljena športnim delavcem, ki so aktivni v društvu 10 in več let.

Jok

O delu OO ZSMS osnovne šole Štore

Vsi učenci sedmih razredov smo lani nestrno pričakovali 25. maj, ko smo bili sprejeti v mladinsko organizacijo. Sredi junija smo že organizirali volilno programsko sejo, se zahvalili staremu predsedniku in izvolili novega.

Takoj v začetku letošnjega leta smo mladinci poprijeli za delo, nekateri bolj, drugi manj. Novo predsedstvo osnovne organizacije se redno sestaja in usklajuje naše delo po akcijskem programu, ki smo ga sprejeli 29. septembra na programski konferenci.

Vključili smo se v vse krožke v šoli, sodelujemo s ŠSD, RK, PO in samoupravno skupnostjo učencev. Pomagamo ostarelim in sodelujemo pri prometni vzgoji. Aktivni smo tudi pri TVD Partizan Store.

Zbiramo odpadni papir in denar za končni izlet. Vsakih štirinajst dni pripravljamo oddaje šolskega radia Klopoteč. Se posebej smo se potrudili ob dnevu OZN in počastili dan oktobrske revolucije. Spremljali smo tudi priprave na 11. kongres ZSMS, ki je bil v Novem mestu. V ta namen smo pripravili priložnostno razstavo v zgodovinskem kabinetu.

Na mladinskih urah se srečujemo enkrat mesečno. Vodimo jih sami in skrbimo, da so obravnavane teme aktualne in zanimive za vse mlade. Že na začetku šolskega leta smo se mladinci, ki

letos končujemo osemletko, vključili v proces poklicnega izobraževanja. Vsi vemo, da je naša prva skrb učenje. Imeli smo pogovore s poklicno svetovalko, predavanja o vojaških, miličniških in železniških poklicih. Ogledali smo si delavnice na SKIMC.

Vse mladince je zelo pritegnilo predavanje »Humanizacija odnosov med spoloma«, ki ga je za nas pripravila organizacija RK.

Začeli smo tudi s plesnimi vajami. Naučili smo se že veliko plesov in spoznali, da je ples sestavni del našega življenja.

Konec prejšnjega meseca smo si v Ljubljani ogledali operno predstavo Jakova Gotovca: Ero z onega sveta. Vsem je bila zelo všeč, saj smo videli res dobro opero in pri odhodu iz operne hiše nas je spreletaval srh po telesu, saj je bilo zadnje dejanje res nekaj čudovitega, obarvano s pesmijo in kolom. Po predstavi smo si ogledali še Moderno in Narodno galerijo.

Zadnje dni decembra smo se vsi pridno pripravljali na praznovanje dneva JLA in Novega leta. Razdelili smo si delo, tako da smo pri »jelkovanju« aktivno sodelovali vsi mladinci.

Trudili smo se, da bi pripravili pester program in uspešno izvedli novoletni ples.

KROFLIČ ALJA, 8. b

Z delovne konference. Zgoraj: Tov. Kaluža podaja poročilo. Spodaj: Čestitka in darilo za tov. Vebra (foto Arzenšek)

ŠTORSKI ŽELEZAR – Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE – Izhaja dvakrat mesečno – Uredniški odbor: Gradišnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing. Kavka Franc, Renčelj Vlado, Kocman Vojko, Zelič Franc, ing. Verbič Stane – odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) – Tisk: AERO Celje – TOZD grafika – Rokopisov ne vračamo.

O starosti in razvoju človeškega rodu nam govore lobanje in ostanki najdenih človeških kosti. Prve ostanke so našli leta 1856 v Neandertalu pri Düsseldorfu, sledila je najdba Krapinskega človeka (1905) v Krapini; pozneje, zlasti po prvi svetovni vojni pa so se najdbe kar vrstile. Za presojo starosti teh preostalih človeških kosti so našli z astrofizikalnimi metodami (sprememba lege severnega tečaja in kroženje Zemlje v določenih časovnih obdobjih) posebno shemo o geoloških razdobjih za zadnjih 600.000 let. S to shemo so ugotovili, da je pred 500.000 leti živel v okolici sedanjega Heidelberga zelo primitivna vrsta ljudi in da so ob istem času, morda pa še prej, živeli na Javi, v Vzhodni Afriki, pri Pekingu itd. Ljudje na isti stopnji razvoja. Neandertalski človek, ki je živel pred kakimi 200.000 leti, je že višja razvojna stopnja, toda anatomske se še znatno razlikuje od sedanjega človeka. Človek sedanjega telesnega ustroja je star kakih 100.000 let.

V mlajši kameni dobi, 7000 do 5000 let pred n. š., se je pojavil človek, ki se je ukvarjal z vzgojo rastlin in živali. Okrog leta 5000 pred našim štetjem se že začel nam znana zgodovina.

Po dvajsetih letih dela je bil 28. maja 1932 končan zadnji nasip, s katerim so Nizozemci ločili zaliv Zuiderzee od Severnega morja. Kasneje so znaten del zaliva izsušili. Ta plitek del Severnega morja s 5000 km² se je spremenil v sladkovodno jezero IJsselmeer, kar ga ni bilo pozneje izsušenega.